

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma práce: Stíny a otazníky okolo asistované reprodukce

Autorka práce: Bc. Martina Janoušková

Obor studia: Etika v sociální práci

Téma předložené diplomové práce rámcově spadá do oboru studia, přinejmenším svým důrazem na etickou rovinu. Rovina sociální práce krystalizuje v poslední kapitole, kde autorka ukazuje na souvislosti mezi etickou problematikou asistované reprodukce a sociální prací. Někteří klienti (pacienti) z oblasti asistované reprodukce mohou být zároveň klienty pro sociální pracovníky a pracovnice, zejména při sociálním poradenství.

Téma je z etického hlediska velmi aktuální. Současná právní regulace asistované reprodukce v ČR (Zákon o specifických zdravotních službách (373/2011, §3-11)) totiž vzbuzuje důvodné otázky týkající se základních lidských práv lidských bytostí na počátku života, s nimiž se v rámci asistované reprodukce nakládá jako s biologickým materiálem.

Autorka ve své práci vychází z ontologického personalismu: Každý člověk je osobou, tedy i lidské bytosti na počátku svého života, a proto je třeba s nimi jednat jako s nositeli lidské důstojnosti a subjekty základních lidských práv. Na tomto základě pak autorka identifikuje a analyzuje vybrané etické problémy asistované reprodukce, a následně je eticky vyhodnocuje – problémy se týkají morální dovolenosti jednotlivých metod asistované reprodukce (s. 88-92). Podle autorky je morálně dovolená pouze umělá inseminace, „protože při ní nedochází k vytváření nadpočetných embryí a k žádným manipulacím s nimi. Oplození probíhá za přirozených podmínek, tzn. v těle ženy.“ (s. 109). Autorka se rovněž věnuje klíčovému problému tzv. „práva na dítě“ (s. 81-87, 93-94) a dospívá k závěru, že toto „právo“ „nepatří mezi lidská práva, protože dítě není objektem práv, nýbrž subjektem [práv]“ (s. 110). Souvislostem mezi zkoumanou problematikou a sociální prací se autorka věnuje v poslední kapitole: Neplodnost je totiž určitým sociálním stigmatem (s. 95-96), není lehké se s ní smířit (s. 96-99), protože představuje utrpení (a vyvolává otázku po smyslu (s. 99-101)). Autorka se v této souvislosti stručně dotýká problematiky sociálního fungování nedobrovolně bezdětných (s. 101-102) a sociálního poradenství pro neplodné páry (s. 102-105), a velmi stručně naznačuje možná etická dilemata, která při sociálním poradenství mohou vzniknout (s. 105-106).

Po formální, obsahové a jazykové stránce nemá předložená diplomová práce z mého pohledu žádné vážné nedostatky. Detailnější rozbor slabých stránek práce nechám na oponentovi. Zde jen velmi stručně naznačím několik slabín, které vnímám jako vedoucí práce: Co se týká definice cíle (s. 9, 107), mohl být zohledněn také obsah poslední kapitoly. Některé části práce mohly být kratší (méně převzatých myšlenek), některé části práce mohly být důkladnější (propracovanější etická argumentace) – autorka mohla kupříkladu více zdůvodnit své tvrzení, že argumenty Magisteria nejsou ve věci umělé inseminace podle jejího úsudku přesvědčivé (s. 90). S tím souvisí také otázka, zda jako minimální podmínka „přirozenosti“ metody postačuje, že oplození probíhá in vivo. Čistě hypoteticky (myšlenkový experiment): Pokud by na světě neexistoval žádný muž, ale bylo by k dispozici dostatečné množství mužských gamet, bylo by možné smysluplně tvrdit, že oplození probíhá za přirozených podmínek, když probíhá in vivo, avšak bez jakéhokoli přímého působení mužů?

Autorka od začátku pracovala iniciativně, samostatně a zodpovědně. Podařilo se jí zpracovat aktuální a důležité společenské téma. Podařilo se jí vystihnout a pojmenovat hlavní „stíny a otazníky“ asistované reprodukce. Z mého pohledu se jedná o zdařilou diplomovou práci. Celkově navrhuji hodnocení „výborně“.

9. 5. 2018

PhDr. Vojtěch Šimek, Th.D.

+420 387 773 532

vojtech.simek@gmail.com

Teologická fakulta Jihočeské univerzity

PhDr. Vojtěch Šimek, Th.D.

Kněžská 8

Katedra filosofie a religionistiky

370 01 České Budějovice

www.tf.jcu.cz